

SPEURTOCHT NAAR EEN DATUM

In een oude acte wordt de naam "GOBERG" genoemd voor de buurt, die wij nu kennen voor de omgeving Gooiberg, Iepenlaan en Plaggenweg. Daar -op de Goberg- stond een boerderij, thans genoemd Plaggenweg 5. Deze boerderij heeft als onbewoonbaar verklaarde woning vele jaren leeg gestaan, en is in 1980 onderwerp geweest van vele raadsvergaderingen. Moest men dat historische boerderijtje behouden voor het nageslacht of afbreken? Met 16 stemmen voor en 7 tegen werd besloten het te verkopen met de verplichting tot restauratie. De koper zag zich echter gedwongen, gezien de slechte fundering en de houtworm in balken en deuren, de bouwval te slopen. Thans 1985 is hij weer opgebouwd en dat steeds onder grote belangstelling van de omwonenden en passanten. De 'officiële' feestelijke opening vond 16 mei jongstleden plaats.

Martin Heyne noemt in zijn artikel in het historisch tijdschrift van de Stichting "Tussen Vecht en Eem" (TVE Jrg 3 nr. 8 van sept. 1978) als stichtingsdatum 1875. Er zouden bij de bouw balken zijn gebruikt uit de toen afgebroken kerk in Weesp.

Toch bleef de vraag hangen : stond er al eerder iets of was er in 1875 slechts sprake van herbouw of vergroting van de boerderij? De bomen-expert, de heer W.F.J. Mörzer Bruyns nam zich de moeite de bruine beuk die vlak achter de boerderij staat op te meten. Deze meting leverde de taxatie op van een ouderdom rond 160 jaar. Hoogst onwaarschijnlijk is, dat die beuk op de zandige grond in de buurt van de Zandzee er zo maar van zelf is gekomen. Wie plantte die boom? Woonden er toen al mensen in de omgeving?

Tijdens de afbraak kwam er ook geen antwoord op die vraag. Wel kwamen er achter het behang wat oude kranten te voorschijn. De oudste uit 1895 en verder nog enkele uit 1925. In die laatste krant viel te lezen dat op Heidelaan 13 H. Willemsen een rijwielzaak had. "Waarom Willen We een rijwiel van Willemsen" zo adverteerde hij zijn Gazellefietsen.

Een zekere G. Langenberg Spiegelstraat 4 -kruidenier- adverteerde dat hij kwam "Hooren en Bezorger". Een onsje bloedworst werd voor 10 cent en een ons ham voor 35 cent thuis bezorgd, een bedrag dat men nu reeds aan benzine kwijt is voor een ritje naar de supermarkt!

In de grond zijn verder wat scherven gevonden en pijpekoppen, die vermoedelijk vrij oud zijn, doch de bewoners hadden wel wat anders te doen dan zich hiermee bezig te houden.

In het boek "Dorp met de Groene Spieghel" schrijft Mevr. Joan Bruineman - Kaarsgaren op bladzijde 103 o.a. : "In 1833 begon de gemeente Bussum driemaal per week een bode naar Naarden te sturen om de post te halen. Drie jaar later kreeg de huisvrouw van -JAN- Sibbingh het recht om brieven te lopen, uiteraard zonder vergoeding, maar zij mocht boodschappen meebrengen en dat bracht wel een stuiver op. In 1842 kreeg zij echter 12 gulden per week van de gemeente. Leentje Sibbingh woonde in een boerderijtje met een rieten dak aan de Plaggenweg no. 5".

De opmerking : Leentje Sibbing woonde op Plaggenweg 5 met haar JAN en het jaartal 1842 deden een vroegere bewoning dan 1875 vermoeden. Helaas, de schrijfster moet onjuist geïnformeerd zijn geweest.

Het toeval wil dat in Bussum ook een HENRICUS Sibbing geleefd heeft en bovendien ook getrouwd met een "Leentje". Deze Leentje (Helena) kwam pas in 1834 te Soest ter wereld in het gezin Werkhoven. Uit latere gegevens bleek dat Henricus Sibbing met zijn vrouw, geboren Werkhoven, op Plaggenweg 5 woonden.

Waar woonden JAN en Leentje? Wij spoedden ons naar het gemeentehuis, waar men zeer met ons meeleeftde en meewerkte, doch ons niets wijzer kon maken. Het advies was het eens te proberen bij het kadaster te Amsterdam. Daar kregen we te verstaan, dat vragen schriftelijk ingediend moesten worden en dat een diepgaand onderzoek veel kosten met zich mee zou brengen.

Maar om het verhaal niet te lang te maken : voor ons ligt nu een akte, die op 2 september 1875 voor notaris J.P. de Roeper uit Naarden (o.a.) verscheen:

" Helena Werkhoven buiten beroep eerder weduwe Hendrik Sibbing thans huisvrouw ten deze bijgestaan en gemachtigd door Albert Dorresteyn zelf huwelijk hebbende Helena Werkhoven [.....]
Aan de comparant Helena Werkhoven en Albert Dorresteyn ingaande 1 januari 1875 en mitsdien zullende eindigen ult dec. 1975 zoals zij in erfpacht verklaren aan te nemen voor de som van 3 gulden 80 cents 's jaars te voldoen in goede proeve Nederlandse Muntspecien, een stuk gronds gelegen in de gemeente Bussum bekend ten oosten van Gerrit Schouten ten westen van de Heer Veer "overigens" den weg, groot elf aren 20 centiaren"

Uit het stuk blijkt verder, dat de comparanten verklaren "de grond meer dan 30 jaar ongestoord in volle eigendom hebben bezeten, edoch daarvan geen papieren of bewijzen van eigendom voorhanden hebben, zo ook niet van vroegere eigenaren of bezitters en gene overschrijvingen hebben plaats gehad".

De plaatsaanduiding in deze Akte slaat op Plaggenweg 5.

De verklaring in die Akte dat men de grond meer dan 30 jaar bezat, zal waarschijnlijk niet nodig geweest zijn als er reeds een woning stond.

Hier liep dus onze naspeuring dood.

In zijn boek "Naerdinklant" schrijft Dr. A.C.J. de Vrankrijker, dat er rond 1780 een bijenschans geweest moet zijn op de Gooiberg.

Bedrijvigheid was er dus wel in dat achteraf-hoekje van Bussum.

De merel die zo vrolijk floot in de bruine beuk rond 1820 is dood, en ook de oude papieren helpen ons niet verder.

Toch was het een leerzame speurtocht. We kwamen van alles tegen! Zo bijvoorbeeld, waar de naam Plaggenweg vandaan komt.

De boeren in het dorp gebruikten in hun stallen en schaapskotten toendertijd heideplaggen in plaats van het dure stro. Men stak heideplaggen op de heide en voerde die o.a. aan via een zandig karrespoor. Als je dat vele jaren doet dan heet zo'n zandig spoor in de volksmond al spoedig 'plaggenweg'. Langs

die zelfde weg vervoerde men ook takkebossen, die gebruikt werden als brandstof voor de bakkersovens.

En zo maakten we ook kennis met de vele bewoners van Plaggenweg 5, o.a. de zwager van Dorrestein, een zekere Hazelaar. Hoorden wij dat in de Eerste Wereldoorlog huzaren waren ingekwartierd in de boerderij. Vertelde men ons over P.J. de Graaf, die er een tijd lang zijn boter-, eieren- en melkhandel dreef. Er heeft een toneelvereniging ingezet. De Bussumse vogelvereniging Vobuna liet op de zolder haar vogels rondvliegen en duidelijk sporen na. Wat werden die huisjes daar druk bewoond! Acht of meer kinderen, die op de zolder onder de rieten daken lagen te slapen, terwijl de sneeuw soms naar binnen drong, was heel gewoon.

Straks als het bestemmingsplan 'De Zandzee' zal zijn uitgevoerd, verdwijnt er weer een stuk historie van Bussum. Alleen Plaggenweg 5 zal ons daar nog aan herinneren.

September 1985

G.M. Langemeijer



Uit: Voorlichtingsblad van de Gemeente Bussum
(Fotoarchief Gemeente Bussum)
van 1 april 1980.